Všechny naše první dámy: Která byla směšná, nenáviděná a nejvíc milovaná?

MANŽELKY PREZIDENTŮ ČR

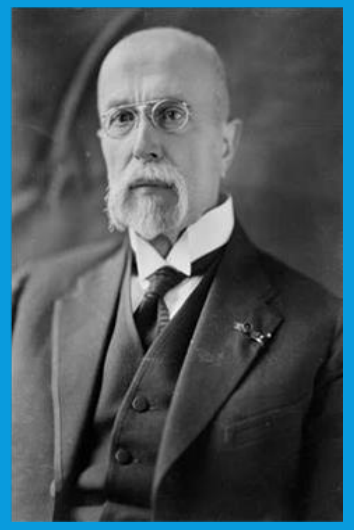

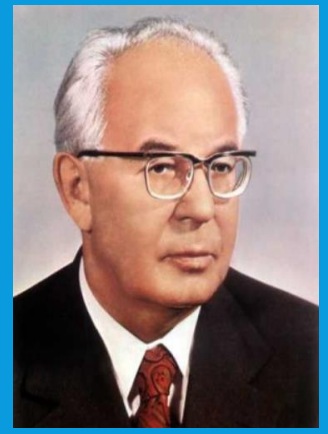

Eldariel - Czech elves database

- Ačkoliv každá první dáma je jedinečná, většinu z nich spojuje jedna věc: byly svému muži oporou, podporovaly ho v těžkých časech, některé manželovi svým způsobem obětovaly život a podřídily se tomu, aby on mohl růst. Často zůstávaly dlouho doma samy s dětmi – třeba proto, že muž byl v exilu anebo ve vězení. Nikdy je to však nezlomilo a už jen proto by měly být navždy zapamatovány.

Prezidenti bývalého Československa a ČSFR

Jméno prezidenta (rok narození-úmrtí)	roky v prezidentské funkci
Tomáš Garrigue Masaryk (*1850 – †1937)	**1918-1935** (První republika)
Edvard Beneš (*1884 – †1948)	**1935-1938** (První republika)
Emil Hácha (*1872 – †1945)	**1938-1945** (Druhá republika a Protektorát Čechy a Morava)
Edvard Beneš (*1884 – †1948)	**1945-1948** (Poválečné Československo)
Klement Gottwald (*1896 – †1953)	**1948-1953** (Československá republika)
Antonín Zápotocký (*1884 – †1957)	**1953-1957** (Československá republika)
Antonín Novotný (*1904 – †1975)	**1957-1968** (od 1960 Československá socialistická republika)
Ludvík Svoboda (*1895 – †1979)	**1968-1975** (Československá socialistická republika)
Gustáv Husák (*1913 – †1991)	**1975-1989** (Československá socialistická republika)
Václav Havel (*1936 – †2011)	**1989-1990** (Československá socialistická republika)
Václav Havel (*1936 – †2011)	**1990-1992** (Česká a Slovenská Federativní Republika)

Prezidenti České republiky

Jméno prezidenta (rok narození-úmrtí)	roky v prezidentské funkci
Václav Havel (*1936 – †2011)	**1993-2003**
Václav Klaus (*1941)	**2003-2013**
Miloš Zeman (*1944)	**2013-2018?**

Eldariel - Czech elves database

1. Manželka Charlotta Garrigue-Masaryková

- První byla Američanka Charlotta Garrigue Masaryková (1850–1923). Za války byl její manžel v exilu a ona s dětmi čelila pronásledování rakousko-uherských úřadů. Když se pak stal Tomáš Garrigue Masaryk (1850–1937) v roce 1918 prezidentem, nebyla na tom zdravotně po psychické stránce příliš dobře, a tak se držela v ústraní a většinu povinností první dámy zastávala nejstarší dcera Alice (1879–1966). První dáma zemřela v roce 1923, ale ještě předtím jí manžel stihl vzdát hold, že nebýt jí, která mu byla celoživotně oporou, nic by nedokázal.
- Společně se svým mužem bojovala i za rovnoprávnost mužů a žen. Proto si nechala své rodné příjmení a přidala to manželovo, stejně jako on si vzal to její.

Eldaniel - Czech elves database

Charlotta Garrigue Masaryková (1850–1923)

- 1850 - 1923 (72let)
- Narozena v Brooklynu (NY), třetí z jedenácti dětí.
  Otec: Rudolf Pierre Garrigue - bohatý americký obchodník.
  Matka: Charlotta Lydia, roz. Whiting z chicagské rodiny.
- Zajímala se o umění, zvláště o hudbu. V 17letech odjela studovat na klavír do Lipska, kde se později seznámila s Tomášem
- Mnoho trénování jí poranilo ruku, a proto se vrátila zpět do USA
- Porodila 5 dětí z nichž se dospělosti dožili jen 4. Dcera Eleanor zemřela ve čtyřech měsících.

Eldariel - Czech elves database

O svoji roli příliš nestály

- Nebyla ale jediná, která o tuto roli příliš nestála, případně nevěděla, jak si s ní poradit. Dále od veřejného dění se chtěla držet i Marta Gottwaldová (1899–1953), která se s rolí první dámy nedokázala nikdy pořádně sžít. Nechávala se oslovovat „milostivá paní“, což pracovníci Hradu brali s posměchem, a marně se po celou dobu snažila vyrovnat své předchůdkyni, elegantní a oblíbené Haně Benešové (1885–1974).

Eldariel - Czech elves database

2. Manželka Hana Benešová

- 1885 - 1974 (89let)
  Seznámili se prostřednictvím přátel v Paříži. Navštěvovali společně přednášky francouzštiny, historie a literatury na Sorbonně.
- 1906 - změna jména z Anny na Hanu
  1909 - sňatek
- Neměla děti = první těhotenství skončilo potratem
- Po odchodu Beneše do exilu strávila jedenáct měsíců ve vězení.

Eldariel - Czech elves database

Hana Benešová (1885–1974)

- Během první světové války, kdy její manžel odešel do exilu, byla Hana Benešová vyslýchána a vězněna, nikdy ji to však nezlomilo a za svým mužem stála dál. Když se po válce stal ministrem zahraničí, lidé si ji zamilovali pro její příjemnou kultivovanost

Eldariel - Czech elves database

- Oporou manželovi byla i Hana Benešová. Lidé ji milovali nejen pro to, že byla milá, usměvavá a vždy plná energie, kterou se nebála rozdat, ale také za její nezdolnou péči o manžela Edvarda Beneše (1884–1948). Zatímco vlivem nemoci a událostí chřadl, ona mu byla nablízku až do jeho smrti 3. října 1948, kdy jí zemřel v náruči. Hana Benešová ho přežila o 26 let a nikdy se se ztrátou nesmířila.
- Žila pak v ústraní jako symbol minulých dob, sledována tajnou policií. Ale lidé ji stále zdravili, veřejně se k ní
hlásili a projevovali jí úctu. Dožila se osmdesáti devíti let. Je pohřbena vedle svého muže v zahradě jejich milované vily v Sezimově Ústí.

Eldariel - Czech elves database

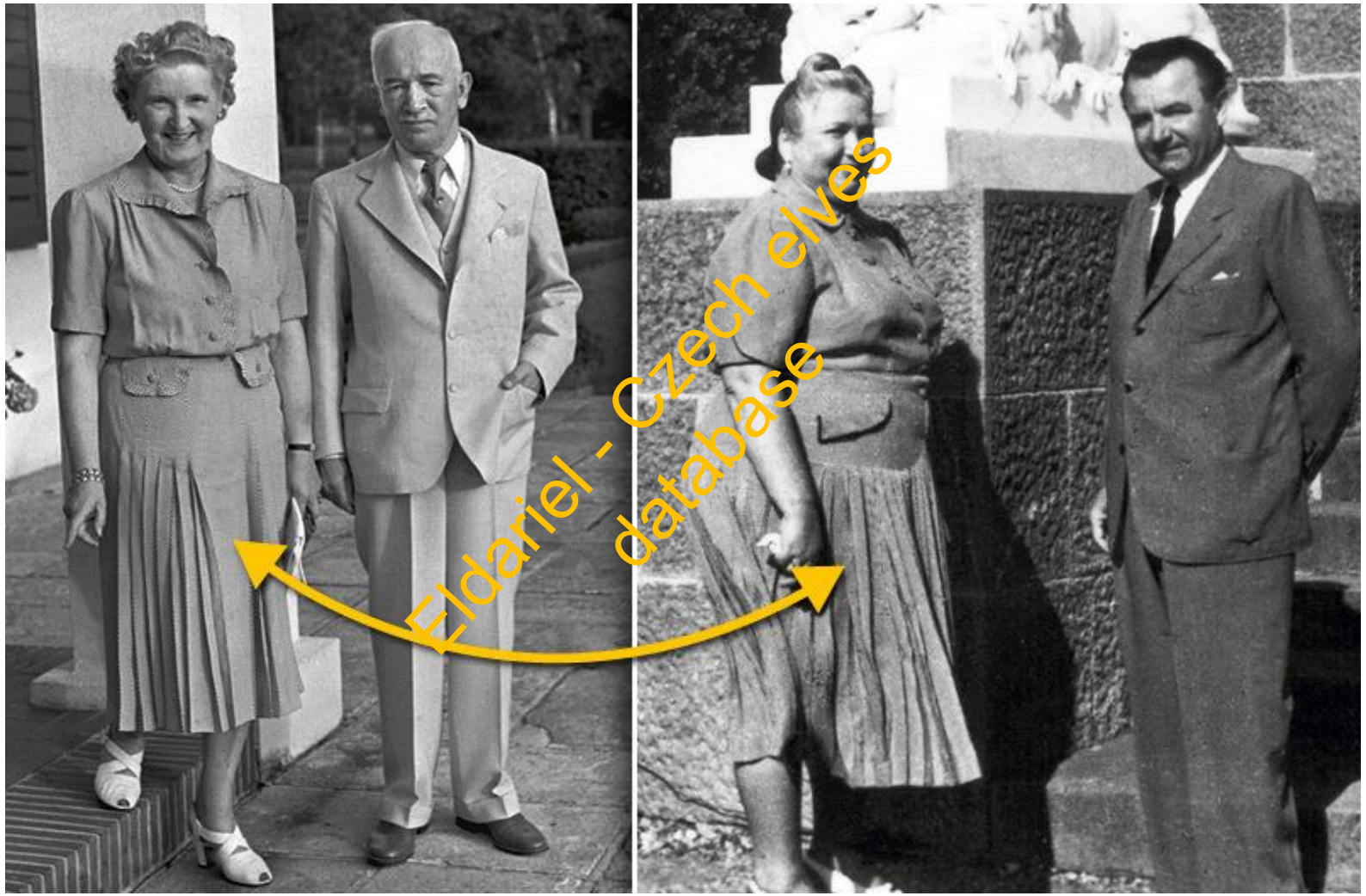
Eldariel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

3. Manželka Marie Háchová

- 1873 - 1938 (64let)
- 1902 - provdána za Emila Háchu, o rok později porodila dcerku Miladu Háchovou-Rádlovou. Marie zemřela v Praze, je pohřbena se svým manželem na Vinohradském hřbitově v Praze.
- Deset měsíců po její smrti se Emil Hácha stal prezidentem.

Eldariel - Czech elves database

4. Manželka Marta Gottwaldová

- 1899 - 1953 (54let)
  Narozena jako nemanželské dítě chudé vdovy. Pracovala jako služka.
- 1920 - narození dcery Marty = starala se o ni sama.
- 1924 - začali pohromadě žít jako rodina
- 1928 - sňatek
- Zemřela krátce po svém manželovi po závažné nemoci.

Eldariel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

- Marta Gottwaldová byla stejně jako Klement Gottwald nemanželské dítě. Paradoxně i jejich dcera Marta se narodila po krátké známosti, kdy Marta s Klementem ještě nebyli svoji. Dcerku pak dlouho vychovávala jen matka, otec s nimi začal žít, až když malé byly čtyři

5. Manželka Marie Zápotocká

- 1890 - 1981 (90let)
  Pocházela z chudých poměrů.
  Otec: hutník
  Matka: v domácnosti
- Svého manžela poznala během demonstrace v Kladně.
  Po delší známosti zjistila, že je těhotná, a v roce 1910 - uzavřeli sňatek
- 1939 - emigrace do SSSR = neúspěch, manželé skončili v KT.

Eldariel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

- Veřejnému životu přišla na chuť i Marie Zápotocká (1890–1981). Je pravda, že ve své roli byla zprvu trochu neohrabaná, než pochopila, že nemá smysl hrát si na někoho jiného a že spíše uspěje, když bude sama sebou. Takže třeba na veřejnosti svého manžela, prezidenta republiky Antonína Zápotockého (1884–1957), oslovovala familiárně „táto“.
- Marie Zápotocká byla už od mladých let přesvědčenou komunistkou, podporovala manžela, když byl ve vězení, a za války byla v koncentračním táboře. Přesto v roce 1968 veřejně odsoudila okupaci vojsk Varšavské smlouvy, čímž mnohé překvapila. Antonín Zápotocký byl v té době více než deset let po smrti.

6. Manželka Božena Novotná

Eldariel - Czech elves database

- Po místě na výsluní netoužila ani Božena Novotná (1910–1980), která vnímala svoji novou roli možná spíše za trest. Byla totiž od dětství velmi samotářská a raději se držela zpátky. Nicméně vždy stála po boku svého manžela Antonína Novotného (1904–1975) a byla mu oporou.
- Manžel se politicky angažoval, za války byl dokonce v koncentračním táboře, a tak byla Božena Novotná, podobně jako Marta Gottwaldová či Marie Zápotocká, někdy na všechno sama

Božena Novotná (1910–1980)

- 1910 -1 980 (70let)
  S manželem se znali od dětství.
  1929 - sňatek
  Trávila většinu času doma sama se svým synem, kvůli manželově práci pro KSČ = uvězněna v KT.
- Vyhýbala se veřejnému životu.
  Smrt jejího manžela ji velice zasáhla a zbytek života prožila v ústraní s pocitem ukřivdění po nuceném odchodu svého manžela z politiky.

Eldariel - Czech elves database

Boženka Novotná:
Prostá a ošklivá první dáma rozdávala zařízení Hradu známým

- Božena Novotná si nikdy nemyslela, že by se její manžel mohl stát prezidentem. Jeho zvolení do nejvyšší funkce nevítala s nadšením a netušila ani, co si počít s pozicí první dámy. Držela se jako šedá myška v ústraní a svého muže doprovázela jen na takové akce, kde její účast bonton bezvýhradně vyžadoval.
- Božena se za Antonína Novotného provdala v roce 1929, pouhé tři měsíce před porodem jejich syna. Manželský svazek považovala za cosi posvátného a velmi si zakládala na věrnosti, přestože si vytrpěla své: Antonín trávil dny v práci a večery na stranických schůzích, takže ho prakticky nikdy neviděla a dítě vychovávala sama.
- Nejtěžší pro ni bylo období v letech 1941 až 1945, kdy byl Antonín uvězněn v koncentračním táboře Mauthausen. Jeho návratu se sice dočkala, o šťastném rodinném životě však mohla pořád jen snít. Sílící moc KSČ vynesla na politický vrchol i snaživého Antonína, a Božena si opět připadala sama.
- Nikdy si nenašla ani blízké přátele, protože její muž viděl v přátelských vztazích zbytečné rozptylování od stranické činnosti.

Eldariel - Czech elves database

- V listopadu roku 1957 náhle skonal prezident Zápotocký a sovětský lídr Chruščev doporučil jako jeho nástupce Antonína Novotného. Pro Boženu to byl šok. "Už jako první tajemník měl starostí nad hlavu, byl doma jako na návštěvě. Hovořili jsme o tom do noci a šli jsme spát s rozhodnutím, že kandidaturu nepřijme," vzpomínala bývalá první dáma.
- Jenže sovětskému prezidentovi se nikdo ve straně neodvážil oponovat, a tak Novotného zamítnutí kandidatury narazilo na silný odpor. Své si vyslechla i Božena. "Cejste to za soudružku, že Toníka přemlouváte, aby to nebral?" hřímal soudruh Vladimír Koucký. Božena se slzami v očích kapitulovala.
- Na Hradě se jí sice líbilo, ale na veřejné vystupování neměla sebevědomí. Nikdy nebyla považována za krasavici a vedle svého muže, vyhlášeného hezouna, si připadala jako ušmudlaná Popelka. Veřejnost o ní téměř neslyšela. Jen občas se Božena odvážila navštívit vánoční besídky pionýrů nebo se účastnit oslav MDŽ.
- Zvláštní kapitolou manželů Novotných byly peníze: k životu je nepotřebovali, bydlení i dovolené za ně platil stát. Neměli ani žádné koníčky, nepořádali soukromé oslavy, ze zásady nepili alkohol. A protože Božena vyrostla v chudých poměrech, nebyla zvyklá nakupovat drahé oblečení ani šperky.
- Bankovky z prezidentského platu se Novotnému kupily v hradních šuplících. Naučil se je používat k uplácení straníků, aby mu zůstali věrní. Při odchodu z funkce pak kupu peněz státu vrátil.
- Božena postupem času začala považovat Pražský hrad za svůj domov a chovala se, jako by jí tu všechno patřilo. Svým nejmilejším zaměstnancům zde vystrojila svatby, návštěvy pak ochotně obdarovávala uměleckými předměty, které spadaly pod hradní správu. Když byl její muž v roce 1968 donucen k abdikaci, musela veškeré ztráty finančně nahradit.
- Manželův konec ve funkci vnímala jako nespravedlnost a křivdu. Na druhé straně se konečně dočkala nerušeného života ve dvou, jak o tom vždy snila. Když Novotný v roce 1975 zemřel, ztratila smysl dále žít. Postupně chřadla, až se v roce 1980 ve věku 70 let vypravila na věčnost i ona.

Eldanel - Czech elves database

7. Manželka Irena Svobodová

- 1901-1980 (79let)
  Narodila se v rodině malíře = nežila v nouzi 1923 - sňatek na Velehradě
- Děti: syn - Miroslav, který zemřel v KT.
  Dcera: Zoe
- Po válce se angažovala v Červeném kříži.
- Po manželově vynucené abdikaci 1975 oba dožili zbytek života v Praze.
- Irena Svobodová přežila svého manžela jen o 10 měsíců.

Eldariel - Czech elves database

Irena Svobodová (1901–1980)

Eldariel - Czech elves database

- Ne všechny naše první dámy ke své roli přistupovaly takto vlažně. Například Irena Svobodová (1901–1980) svého manžela Ludvíka Svobodu (1895–1979) jakožto vojáka doprovázela i na Podkarpatskou Rus a později mu radila také v politických záležitostech. Prý to byla ona, kdo řekl „Ludvíku, musíš!“, když v roce 1968 zvažoval, zda má přijmout nabídku stát se prezidentem.
- Irena Svobodová neměla lehký život. Zatímco její muž bojoval proti nacistům v Sovětském svazu, ona byla aktivní v odboji a musela se skrývat. V koncentračních táborech ztratila nejen sedmnáctiletého syna, ale i maminku a dva bratry

8. Manželka Magda Husáková 1. žena

- 1916 - 1966 (50let)
  Matka: Juliana
  Otec: Antonín Lokvenec
  1938 - sňatek.
  Děti : synové Vladimír a Ján
  Manželství bylo rozvedeno po návratu Gustáva Husáka z vězení v roce 1960
- Absolventka právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě, stejně jako její manžel. Láska k divadlu.
- 1947-1952 = herečka a režisérka Nové scény v Bratislavě.

Eldariel - Czech elves database

8. Manželka Viera Husáková 2. žena

- 1923 -1977 (54let)
  Narodila se v dobře zajištěné české rodině žijící v Bratislavě.
  Slovenská novinářka, překladatelka z francouzštiny a němčiny.
  Vystudovala právnickou fakultu v Bratislavě, vstoupila do KSČ.
  Děti : syn Vladimír a dcera Alexandra
  1948 - redaktorka komunistických novin Pravda 1975 - sňatek na nátlak Brežněva

- Zemřela při převozu vrtulníkem z Bardejova. Vrtulník havaroval kvůli pilotovi, který ztratil orientaci a při přistávání došlo k havárii = NIKDO NEPŘEŽIL!
  Prezidenta smrt jeho ženy hluboce zasáhla...

Eldariel - Czech elves database

Viera Husáková (1923–1977)

Eldariel - Czech elves database

- Viera Husáková (1923–1977) se s Gustávem Husákem (1913–1991) ani nepřestěhovala do Prahy. Zůstala v Bratislavě, kde dále pracovala v časopise Nové slovo. Na veřejnosti po boku manžela se ukazovala pouze tehdy, když to vyžadovala etiketa.
- Když byla Viera Husáková v roce 1977 v lázních Bardějov, upadla a zlomila si ruku. Místo aby ji odvezli do nejbližší nemocnice, převáželi ji vrtulníkem do Bratislavy. Při přistání však byla mlha, pilot ztratil orientaci, havaroval a první dáma zahynula

"Naděje není to přesvědčení, že něco dobře dopadne, ale jistota, že má něco smysl – bez ohledu na to, jak to dopadne„ Václav Havel

Eldariel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

Porevoluční ženy na Hradě

Eldariel - Czech elves database

9. Manželka Olga Havlová 1. žena

- 11.7.1933 – 27.1.1996
  Narodila se v dělnické rodině..
  6 let = rozchod rodičů
  Vyučena v Baťově továrně, kde rovněž později pracovala. Při práci přišla o čtyři prsty na levé ruce.
  1964 - sňatek
  1961-1967- pracovala jako uvaděčka v Divadle Na zábradlí.
  Výbor dobré vůle = pomáhat lidem se zdravotním postižením, lidem opuštěným a diskriminovaným v jejich začlenění do společnosti.
  Navštěvovala nově vznikající centra pro děti s kombinovanými vadami a zajišťovala, co jim mohlo ulehčit život.

Porevoluční ženy na Hradě

Eldariel - Czech elves database

- To popřevratové první dámy se s pozorností vyrovnaly bez větších potíží. Ačkoliv jsme měli zatím jen tři prezidenty, první dámy byly čtyři. První žena Václava Havla (1936–2011) Olga (1933–1996) totiž během výkonu funkce svého manžela zemřela. Do té doby si ale stihla udělat takové jméno, že bylo známé nejen u nás, ale i ve světě. Manžel na ní mimo jiné obdivoval i to, že ačkoliv pocházela z žižkovské dělnické rodiny, velmi rychle se dokázala sžít s pražskými intelektuály. A jako první dáma byla skutečně noblesní.

Eldariel - Czech elves database

9. Manželka Dagmar Havlová 2. žena

- 22.3.1953
  Česká herečka.
  Narodila se v rodině hudebního skladatele Karla Veškrny.
  Jediná dcera Nina Smitová
- 1971 - ukončila maturitou studia na státní konzervatoři v Brně
- 1975 - absolvovala Janáčkovu akademii múzických umění v Brně
  V Brně účinkovala v Divadle na provázku

Eldariel - Czech elves database

Situace Dagmar Havlové nebyla zpočátku jednoduchá, ale svou roli výborně zvládla

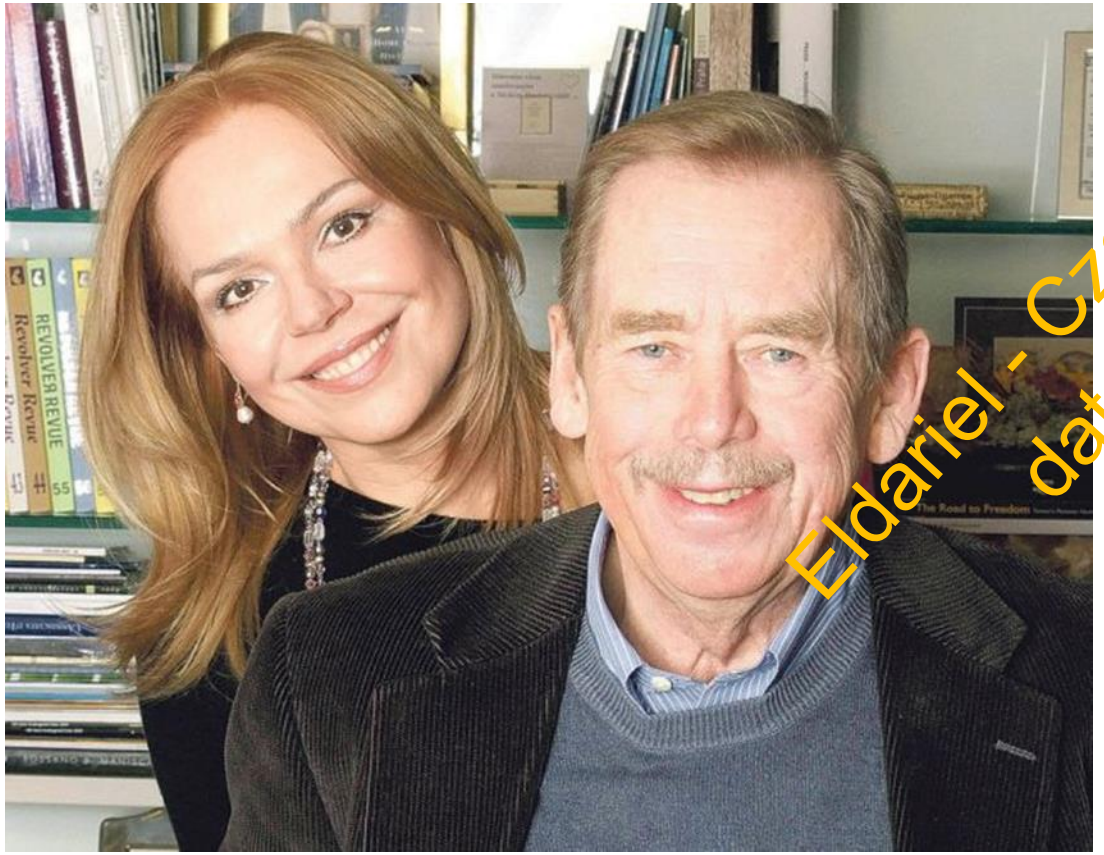

Eldariel - Czech elves database

- Necelý rok po smrti první ženy si Václav Havel vzal (4.1.1997) herečku Dagmar Veškrnovou (1953). Její pozice nebyla jednoduchá a nevyhnula se srovnávání, ačkoliv prezident opakoval, že rozhodně není náhradou za Olgu. Dagmar Havlová si ale nakonec úctu a respekt vydobyla, ostatně nebála se nikdy cokoliv říct a manželovi byla v těžkých chvílích láskyplnou oporou.

Eldariel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

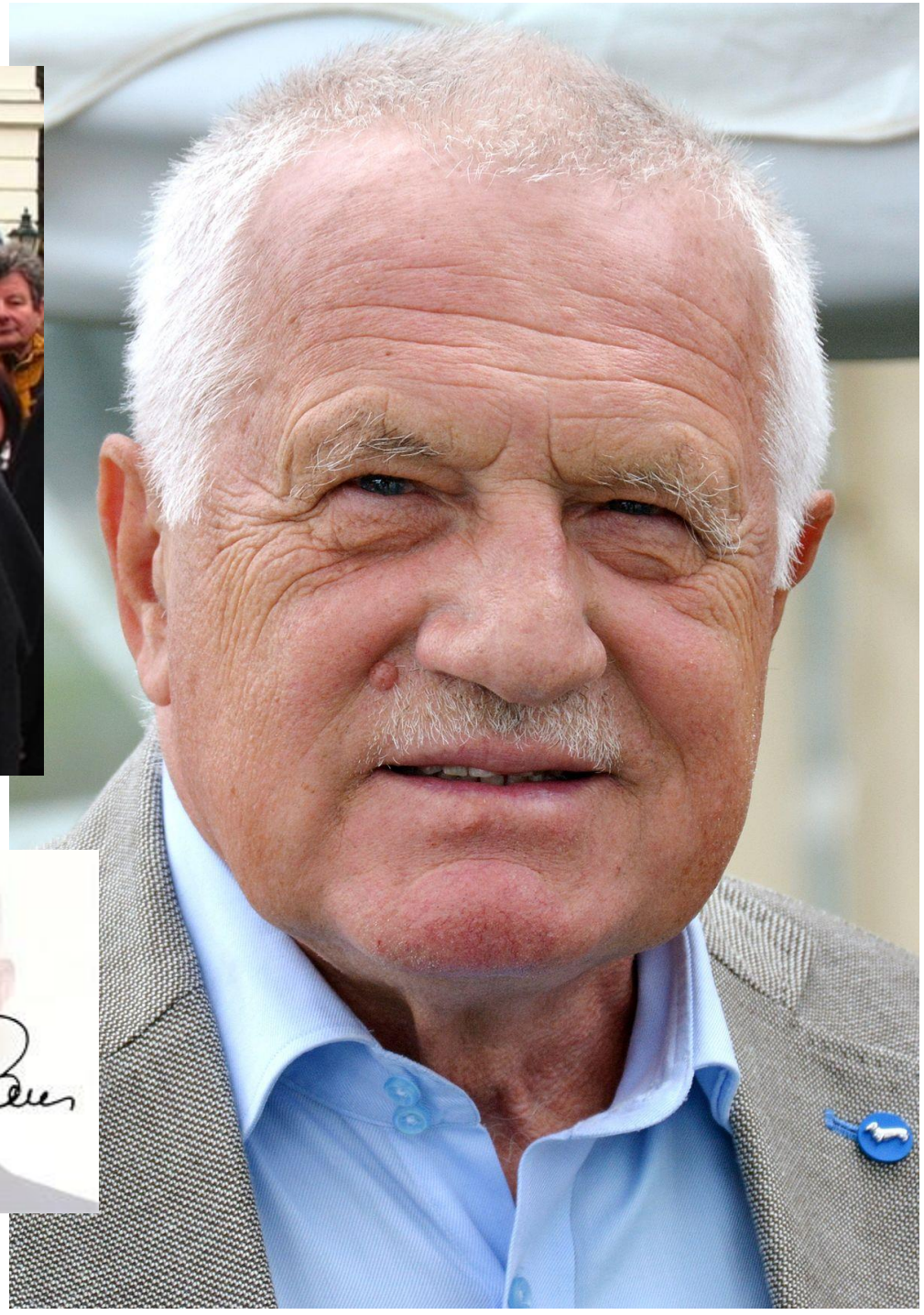

10. Manželka Ing. Lívia Klausová CSc.

- I Livia Klausová (1943) se zhostila své role na jedničku. Nanečisto si to vyzkoušela, už když byl Václav Klaus předsedou vlády a ona jej doprovázela. Měla vždy příjemné vystupování, byla skvěle upravená a reprezentativní a lidé ji jako první dámu měli rádi.
- Livia Klausová je vystudovaná ekonomka, avšak po vstupu muže do politiky se své vlastní kariéry vzdala, aby mu byla oporou. Svoji roli si užívala a manžela vždy skvěle doplňovala nejen při státnických akcích.
- 2013 – 2018 se stala velvyslankyní ČR pro Slovenskou republiku

Eldariel - Czech elves database

10. Manželka Ivana Zemanová

Eldariel - Czech elves database

- Současná první dáma Ivana Zemanová (1965) se se svou rolí srovnávala trochu hůř. Zprvu to vypadalo, že toto postavení vedle prezidenta bude zastávat dcera Kateřina (1994), ale po skandálu s fotografiemi z erotické party ustoupila do pozadí, vydala se studovat do zahraničí a Ivana Zemanová převzala svoji roli. A po několika letech můžeme říct, že i ona se v tom nakonec naučila chodit.
- Než se Miloš Zeman stal prezidentem, žili manželé odloučeně – on na Vysočině, ona s dcerou Kateřinou v Praze. Kromě nového postavení ji tak čekala i změna v podobě návratu ke společnému životu.

- V letech 2001–2002 se starala o propagaci a sponzoring projektu Česká kulturní sezóna ve Francii 2002 organizovaný Ministerstvem kultury.
- Od dubna 2011 do dubna 2012 působila jako produkční odboru kultury Správy Pražského hradu.
- Od 8. března 2013 zastává funkci první dámy České republiky.
- Ivana Zemanová se jen zřídka objevuje při oficiálních příležitostech a střeží si své soukromí.
- Nadační fond Ivany Zemanové má hlavní cíl – pomoc ohroženým dětem, seniorům či lidem v nouzi. Těm bez domova, v ústavech či neúplných rodinách. Cílem Nadačního fondu Ivany Zemanové je, aby děti namísto ústavní výchovy mohly být umístěny do přechodné rodinné péče na dobu, dokud se nemohou vrátit zpět do své rodiny, nebo dokud pro ně není nalezena trvalá náhradní rodinná péče (osvojení, pěstounská péče, svěření do výchovy třetí osoby). Účelem nadačního fondu je ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochrana životního prostředí, kulturních památek a tradic a rozvoj vědy a vzdělávání.

Eldaniel - Czech elves database

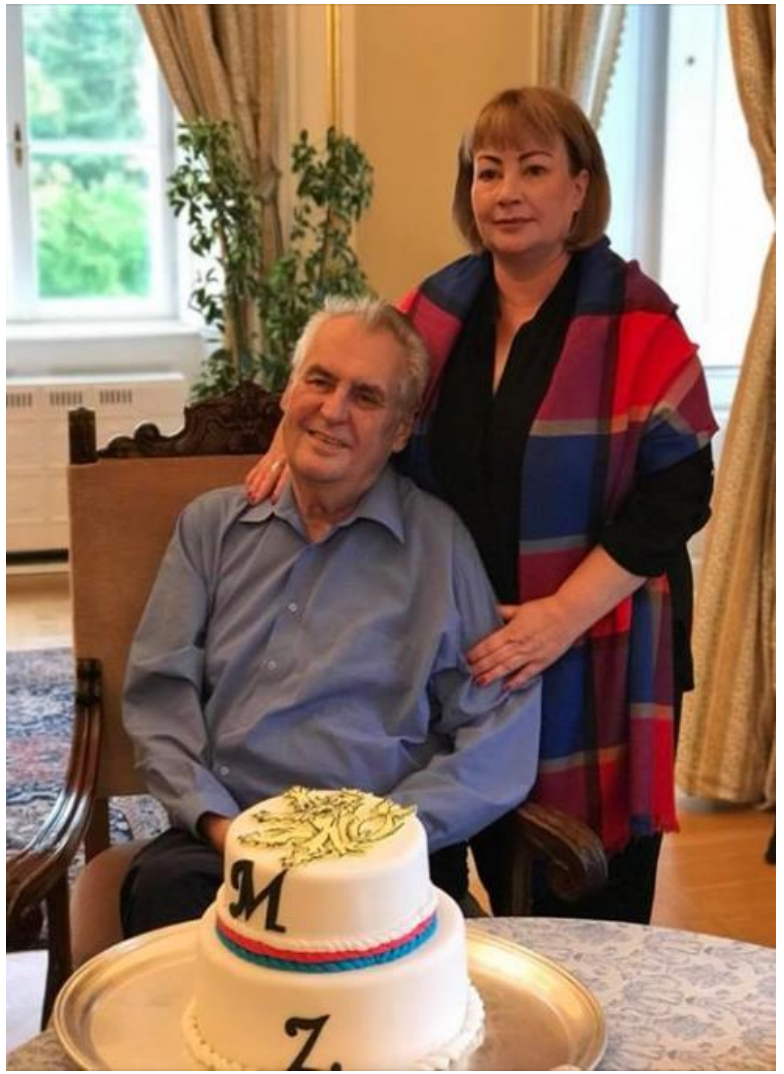

- Ivana Zemanová na sobě pracuje a dělá maximum, aby byla svému muži nejen oporou a dobrou manželkou, ale zároveň i reprezentativní partnerkou, jakou jeho funkce vyžaduje. I když z ní zřejmě nikdy nebude vyzařovat taková noblesa, jako třeba z Hany Benešové (†89), rozhodně nikdy nebude ani další Martou Gottwaldovou (†54), tedy první dámou, která byla lidu pro smích. Ale hodnotit, jak se Ivana Zemanová zapíše jako první dáma do českých srdcí a do historie, je ještě hodně brzy.